

ЛІНГВОПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ МОДАЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Низка питань, поставлених у різних концепціях мовної освіти, засвідчує незмінну актуальність проблеми оптимізації методики викладання української мови як іноземної. Свого часу академік Л. В. Щерба та його послідовники зазначали, що опанування іно-

and similar papers at core.ac.uk

provided by Institutional Repository of Vadym Hetma

з поняттям окремого слова, якому відповідає поняття окремого предмета, сформоване у результаті аналізу динамічної дійсності під впливом активного ставлення до неї з боку мовця. Разом з тим учені вказують, що провідною мовленнєвою одиницею виступає не слово, а висловлення, фраза, тому найдоцільніше подавати іноземним студентам структурні елементи української мови у функціональних формах повсякденного вживання. Як стверджують науково-методичні праці О. П. Біляєва, І. Р. Вихованця, Л. С. Козловської, С. А. Чезганова, В. В. Чумака та інших дослідників, у процесі теоретичного і практичного засвоєння іноземними студентами української та російської мов комунікативна зорієнтованість мовних одиниць на конкретний тип вербального спілкування сприяє ефективному формуванню мовленнєвих умінь і навичок побудови змістового й формального планів усних і писемних висловлювань. Виходячи з цього ми визначили мету нашого дослідження — встановити контекстуально залежні варіанти модальних конструкцій, передусім зі значенням спонукання, у форматі аудиторної роботи з перекладу текстів на українську мову студентами-іноземцями.

Насамперед слід брати до уваги прагматичну настанову висловлення, з'ясовувати характер ситуаційно зумовленої прескрипції — побажання, прохання, порада, наказ тощо. Наші спостереження над текстовим матеріалом показують, що для кожного варіанту в українській мові існують схеми відповідних речень. Зокрема, вплив фактору ситуаційної зумовленості на синтаксичну реалізацію висловлення з прагматичною настановою пом'якшеного спонукання може виявлятися або в реченнєвих конструкціях імперативної парадигми або в конструкціях зі складними предикатами типу *прошу когось + інфінітив*; категоричне спону-

кання реалізується реченнями імперативної парадигми, або реченнями зі складними предикатами типу *наказую (комусь) + ін-фінітив, вимагаю, щоб хтось + дієслово минулого часу*, або реченнями еліптичної структури з предикативними центрами — прийменниково-іменниковими комплексами чи прислівниками, як непоширеними, так і поширеними за рахунок атрибутивних, об'єктних чи обставинних компонентів. Синтаксичний зв'язок у таких структурах можна кваліфікувати як перерваний у певній ланці, зовнішньо спрямований від наявних елементів конструкції до формально невиражених, проте відсутність предиката дієслівного чи віддієслівного походження повністю компенсується саме прийменниково-іменниковими чи прислівниковими структурними компонентами із передбаченням вольового імпульсу.

Таким чином, при перекладі на українську мову модальних різновидів спонукальної семантики з експлікованим дієслівним предикатом, формально вираженим у поверхневій структурі речення, слід враховувати наявність українських еліптичних спонукальних відповідників з усуненим дієслівним предикативним компонентом. Ці варіанти демонструють перерозподіл синтаксичних зв'язків у структурі всього речення внаслідок синтаксичної компресії, що посилює функціональну вагомість наявних структурних членів. При цьому специфіка семантики дієслівних предикатів передається у структурі еліптичних речень за характерним для предикативних словоформ супровідним об'єктним чи обставинним значенням, відповідно до комунікативної зумовленості усієї конструкції.

Чужиков В. І., д-р екон. наук, проф.,
Федірко О. А., канд. екон. наук, доц.,
Ткаленко С. І., канд. екон. наук, доц.,
Вінська О. Й., канд. екон. наук,
Никонюк К. О.,
кафедра європейської інтеграції

ДИДАКТИЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ НАВЧАЛЬНОГО ТРЕНІНГУ: ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ГРАНТУ ЄС

Імплементація фундаментальних принципів Болонської декларації в Україні потребує докорінної модернізації існуючих зараз методик проведення аудиторних занять зі студентами,